

Ylivieskan lukion opetussuunnitelma

luku 4.2 Oppimisen tuki ja erityisopetus

15.5.2025

Tukitoimista, erityisopetuksesta ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille

Ylivieskan lukiossa opiskelijoille ja heidän huoltajilleen tiedotetaan helposti saavutettavasta oppimisen tuesta, erityisopetuksesta ja tukitoimiin liittyvistä oikeuksista monikanavaisesti.

Tiedottamisessa huoltajia kehoitetaan ottamaan aktiivisesti yhteyttä kouluun, mikäli kotona huomataan huolenaiheita nuoren koulunkäynnissä tai opintojen edistymisessä. Oppivelvollisen huoltajan on huolehdittava siitä, että oppivelvollinen suorittaa oppivelvollisuuden (OPVL §9). Tiedottamisen halutaan toimivan kahteen suuntaan: koulusta kotiin ja kodista kouluun.

Lukuvuositedotteen kalenteriosassa tiedotetaan opiskelijan oikeuksista tukitoimiin ja ylioppilaskirjoituksiin liittyvistä erityisjärjestelyistä sekä niiden hakemisesta. Syyslukukauden alussa erityisopettaja julkaisee päivitetyn tiedotteen oppimisen tuesta sekä lähettää wilmaviestin alkaville opiskelijoille ja heidän huoltajilleen.

Alkaville opiskelijoille kerrotaan oppimisen tuesta ja opiskelijan oikeuksista opinto-ohjauksen ja ryhmäohjauksen tunneilla. Alkavien opiskelijoiden huoltajien kanssa kerrotaan oppimisen tuesta, erityisopetuksesta ja tukitoimiin liittyvistä opiskelijan oikeuksista. Myös muissa huoltajienilloissa kerrotaan lukion tarjoamista tukitoimista ja esimerkiksi ylioppilaskokeeseen haettavista erityisjärjestelyistä.

Lukion aineenopettajat ja kaikki ryhmänohjaajat tiedottavat oppimisen tukitoimista ja ohjaavat opiskelijoita tarvittaessa niiden pariin.

Tukitoimien ja erityisopetuksen tarpeen arviointi

Lukio selvittää ja arvioi opiskelijan erityisopetuksen tarvetta heti lukio-opintojen alussa, mikäli opiskelijalla on perusopetuksen päätyttyä ollut voimassa oleva oppimisen tukea tai erityisopetusta koskeva hallintopäätös. Selvitys tapahtuu perusopetuksen aikana tehdyn päätöksen pohjalta. Perusopetuksen päättötodistuksen myöntänyt oppilaitos on velvollinen siirtämään kyseisen päätöksen salassapitosääntöjen estämättä (Oppivelvollisuuslaki 23 §).

Lukion erityisopettaja arvioi uusien opiskelijoiden tukitoimien tarvetta lukemisen ja kirjoittamisen seulatestillä, matematiikan seulatestillä ja tarvittaessa muilla testeillä sekä arvioi tuen tarpeita yhdessä aineenopettajien kanssa siirtotietojen perusteella. Lukion erityisopettaja tutustuu alkaviin opiskelijoihin, tarkkailee opintojen käynnistymistä ja pyrkii ehkäisemään vaikeuksien kasaantumista käynnistämällä tukitoimia heti tuen tarpeen ilmetessä.

Ryhmänohjaaja toimii opiskelijaryhmänsä lähiohjaajana, ja hänellä on velvollisuus seurata opiskelijoidensa edistymistä sekä kertoa ohjattaviensa tuen tarpeen arviointiin liittyvistä havainnoista aineenopettajalle ja/tai erityisopettajalle. Ryhmänohjaaja myös haastattelee ohjattavansa ja saa tietoonsa perusopetuksen siirtotietoja.

Tukitarpeet voivat tulla esille myös, kun opinto-ohjaaja haastattelee alkavat opiskelijat kevätlukukauden aikana tai silloin, kun terveydenhoitajalla on uusien opiskelijoiden terveystarkastus. Opiskeluhuollon henkilökunta voi tehdä havaintoja tuen tarpeesta ja nuoren luvalla välittää tietoa opettajille.

Aineenopettaja ottaa vastaan edellisestä oppilaitoksesta tietoa liittyen tukitoimien ja erityisopetuksen tarpeen arviointiin. Aineenopettaja arvioi opiskelijan tuen tarvetta ja seuraa jatkuvasti opiskelijan työskentelyä ja etenemistä. Arviointi voi perustua tietoon tai havaintoihin.

Opiskelijaa ja huoltajaa rohkaistaan myös itse kertomaan aineenopettajille, erityisopettajalle tai opinto-ohjaajalle sellaisista oppimisen vaikeuksistaan, jotka eivät välttämättä tule muutoin esille.

Tuen suunnittelu ja kirjaaminen

Opiskelijaa opettavat aineenopettajat, ryhmänohjaaja, erityisopettaja ja opinto-ohjaaja suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Tukitoimet voidaan tarvittaessa ja opiskelijan suostumuksella suunnitella yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet ja niiden mahdolliset muutokset kirjataan opiskelijan luvalla hänen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaansa. **Ryhmänohjaaja, erityisopettaja ja opinto-ohjaaja yhteistoiminnallisesti huolehtivat siitä, että opiskelijalla on tieto mahdollisuudesta saada tukitoimet kirjattua ja he selvittävät opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen.** Lupa kirjaamiseen merkitään näkyviin Wilmaan.

Mikäli opiskelija ei halua tukitoimiaan kirjattavan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan, mutta haluaa silti vastaanottaa niitä, opettaja pitää kirjaa antamistaan tukitoimista, esimerkiksi tukiopetuksesta tai muusta oppimisen tuesta. Aineenopettaja pitää kirjaa tarjotusta ja annetusta tukiopetuksesta sekä kirjaa myös sen, jos opiskelija ei ota tarjottuja tukitoimia vastaan.

Jos opiskelijalle on myönnetty hallinnollisella päätöksellä oikeus erityisopetukseen, kirjataan sen toteuttaminen opiskelijan pyynnöstä opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Keskustellessaan erityisopetuksen tukitoimista erityisopettaja selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen ja kirjaa asian Wilmaan. Erityisopettaja suunnittelee erityisopetuksen tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Niiden toteutuksessa ovat mukana myös aineenopettajat ja opinto-ohjaaja. Erityisopetuksessa otetaan huomioon myös opiskelijan tarvitsemat erityisjärjestelyt osaamisen osoittamiseen liittyvissä tilanteissa lukiokoulutuksen aikana sekä ylioppilaskokeissa.

Oppimisen tuen ja erityisopetuksen toteuttaminen

Kaikille yhteinen taso – helposti saavutettava oppimisen tuki

Oppimisen tuki merkitsee opiskelijan yksilöllisiin tuen tarpeisiin vastaamista sekä yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä tukiratkaisuja. **Oppimisen tuki on tarkoitettu aineenopetuksen tueksi niille opiskelijoille, joilla on vaikeuksia suoriutua opinnoistaan. Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä.**

Oppimisen tukea voidaan toteuttaa opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti sekä yksilö- että ryhmämuotoisesti. Oppimisen tuen muotoja ovat aineenopettajan antama tukiopetus, aineenopettajan ja erityisopettajan antama opetus sekä erityisopettajan, opinto-ohjaajan ja muun henkilöstön antama tuki ja ohjaus. Tukitoimia on annettava riittävästi, oikea-aikaisesti ja siten, että ne edistävät opiskelijoiden oppimista, osaamisen osoittamista, jatko-opintoihin siirtymistä ja hyvinvointia.

Aineenopettaja pyrkii antamaan tukea opiskelijalle heti tuen tarpeiden ilmetessä. Tavoitteena on ennaltaehkäistä vaikeuksien kasautumista. Aineenopettaja ottaa huomioon opiskelijan tuen tarpeet oppituntien suunnittelussa, opetusjärjestelyissä ja osaamisen näyttämisessä, esimerkiksi valitsemalla monipuolisia opetusmenetelmiä ja eriyttämällä opetusta. Aineenopettaja voi konsultoida erityisopettajaa tukitarpeiden huomioon ottamisessa.

Tukea tarvitsevalle opiskelijalle turvataan mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tai suullinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamisen tavat ja tilanteet suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti.

Osaamisen osoittamisessa käytettäviä yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi koesuoritusten hajauttaminen, lisääjän antaminen, pienryhmätilan käyttäminen, suullisen näytön antaminen pienemmässä ryhmässä, materiaalin kirjasinkoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä.

Opiskelijalla on oikeus saada tukiopetusta eli aineenopettajien antamaa opetusta ja ohjausta. Tukiopetuksen antamista varten työjärjestyksiin varataan koko koulun yhteinen ajankohta, jolloin pyritään järjestämään mahdollisimman vähän muuta opetusta. Tukiopetus on tarkoitettu opiskelijalle, joka on jäänyt tilapäisesti jälkeen opinnoissaan tai joka tarvitsee muusta syystä tukea tai ohjausta lukio-opintojen suorittamiseksi.

Tukiopetusta voidaan antaa opiskelutaitojen, kuten kielellisten, matemaattisten tai tietoteknisten valmiuksien vahvistamiseksi, taikka opiskelutekniikkaan liittyvien taitojen tukemiseksi. Tukiopetukseen voi sisältyä kielitaidon vahvistamista silloin, kun opiskelijalla on puutteellinen osaaminen opetuskielen sanastossa tai kielen käytön tavoissa.

Osana oppimisen tukea tarjotaan erityisopettajan antamaa opetusta, tukea ja ohjausta. Erityisopettajan toiminta keskittyy opiskelijoiden tarpeisiin ja yhteistyöhön muiden koulun toimijoiden kanssa, jotta kaikki opiskelijat voivat menestyä opinnoissaan. Erityisopettaja auttaa opiskeluun liittyvissä vaikeuksissa, kuten lukivaikeus, ajanhallinta, aloittamisen vaikeudet, keskittymisen tukikeinot ja motivaatio. Erityisopettaja ohjaa opiskelijaa löytämään hänelle sopivia työskentelytapoja. Vaikka erityisopettaja ei tarjoa ainekohtaista opetusta, hän

voi ohjata opiskelijaa kurssitöiden ja tehtävien tekemisessä yhteistyössä aineenopettajan kanssa.

Erityisopetuksen päätöksen jälkeen

Hallintopäätökseen perustuva erityisopetus kohdentuu syvällisemmin todennettuihin oppimisvaikeuksiin tai muihin niihin rinnastettaviin syihin, eli se on systemaattisempaa ja tarkemmin tavoitteellistettua kuin oppimisen tuki. Tällainen erityisopetus voi olla esimerkiksi oppimisen tukeen nähden perusteellisempaa opiskelutaitojen ja -strategioiden opettamista, toiminnanohjausta tai tukea ajanhallintaan sekä itsenäiseen opiskelun tavoitteiden asettamiseen ja niiden saavuttamiseen. Pääsääntöisesti olennaista on, että opiskelijan tukitoimia arvioitaessa LOPS-luvussa 4.2.1 esiteltyä oppimisen tukea on kokeiltu monipuolisesti ja se on todettu riittämättömäksi opiskelijan tuen tarpeiden kannalta.

Erityisopettaja suunnittelee erityisopetuksen päätöksen jälkeiset tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Aineenopettaja antaa edelleen tukitoimia opiskelijan tarpeiden mukaan, vaikka opiskelijalla olisi päätös erityisopetuksesta.

Oppimisen tuen ja erityisopetuksen toteutumisen seuranta ja arviointi

Aineenopettaja kirjaa antamansa tukitoimet Wilmaan. Näitä tukitoimia ovat esimerkiksi **tukiopetus**, lisäaika, hajautettu suorittaminen ja pienryhmätila. Aineenopettaja pitää kirjaa tarjotusta ja annetusta tukiopetuksesta. Wilmaan on hyvä kirjata myös se, jos opiskelija ei ota tarjottuja tukitoimia vastaan. **Aineenopettaja arvioi opiskelijan tuen tarvetta ja seuraa antamiensa tukitoimien riittävyyttä ja tehoa sekä tarvittaessa konsultoi lukion erityisopettajaa tuen tarpeissa.**

Ryhmänohjaaja seuraa opintokertymää ja suoritustasoa ja samalla arvioi oppimisen tuen riittävyyttä. Oppimisen tuen riittävyyttä arvioidaan ryhmänohjaajan johdolla pedagogisen seurannan tapaamisessa (PSR) kaksi kertaa lukuvuodessa opinto-ohjaajan, erityisopettajan ja rehtorin kanssa. Tässä voidaan konsultoida muita asiantuntijoita ja huoltajia.

Erityisopettaja arvioi hallinnollisen päätöksen jälkeisten erityispedagogisten tukitoimien vaikuttavuutta opintojen kuluessa ja tarvittaessa vahvistaa tai vähentää niitä. Erityisopetuksen riittävyyttä arvioidaan ryhmänohjaajan johdolla PSR-tapaamisessa kaksi kertaa lukuvuodessa opinto-ohjaajan, erityisopettajan ja rehtorin kanssa. Tässä voidaan konsultoida muita asiantuntijoita ja huoltajia.

Hallinnollinen päätös erityisopetuksesta

Hallintopäätös erityisopetuksesta tehdään erityisopetuksen tarpeen ilmetessä tai opiskelijan tai alaikäisen opiskelijan huoltajan tai laillisen edustajan tuen tarvetta koskevan pyynnön tai tahdonilmaisun perusteella. Hallintopäätös voi myös evätä oikeuden erityisopetukseen, jos perusteet eivät täyty.

Jotta oikeus erityisopetukseen syntyy, seuraavien perusteiden tulee täyttyä:

1) pelkkä oppimisen tuki ei ole riittävää opiskelijan tuen tarpeeseen nähden ja

2) opiskelija tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi erityisopetusta lukion oppimäärän suorittamiseksi.

Lukiokoulutuksen järjestäjän nimeämän viranhaltijan on selvitettävä ja arvioitava opiskelijan erityisopetuksen tarve. Todennetuilla oppimisvaikeuksilla tarkoitetaan sellaisia opiskelijan oppimista vaikeuttavia tekijöitä, jotka on tunnistettu joko perusopetuksen tai lukio-opintojen aikana. Nämä tekijät voivat johtua pitkäkestoisesta oppimisvaikeudesta, neuropsykiatrisesta vaikeudesta tai muusta oppimista haittaavasta vammasta tai sairaudesta.

Muulla rinnastettavalla syyllä tarkoitetaan tilanteita, joissa opiskelija tarvitsisi erityispedagogista tukea jonkin muun syyn kuin oppimisvaikeuksien, vamman tai sairauksien takia. Muu syy voi olla esimerkiksi vaikeaan elämäntilanteeseen liittyvä syy, joka vaikeuttaa merkittävästi ja pitkäkestoisesti opiskelua ja oppimista.

Jos oppimisen tuen keinot arvioidaan heti lukio-opetuksen alussa riittämättömiksi siirtotietojen perusteella, erityisopetusta voidaan tarjota ja erityisopetuksen päätös voidaan tehdä tuen tarpeen perusteella jo heti lukion alkuvaiheessa.

Kuuleminen ja päätöksentekoprosessi

Ennen erityisopetuksen päätöstä kuullaan opiskelijaa ja alaikäisen opiskelijan huoltajaa tai laillista edustajaa. Kutsuviestintä tulee tehdä kirjallisesti.

Päätösprosessin vaiheet:

1. Valmistelussa käytetään jo annetun oppimisen tuen tietoja ja asiakirjoja. Kuulemisessa selvitetään toivottu tuki ja halu erityisopetuksen päätöksestä. Kirjaus päätöksestä tehdään, vaikka kaikki asianosaiset eivät olisi paikalla.
2. Hallintopäätöksen tekee koulutuksen järjestäjän nimeämä hallinnollinen toimija. Päätös voi olla myönteinen tai kielteinen sen mukaan, kuinka koulutuksen järjestäjä arvioi erityisopetuksen kriteerien täyttyvän. Hallinnollinen toimija huolehtii päätöksen kirjaamisesta ja opetussuunnitelman ja hallinnollisten vaatimusten täyttymisestä.
3. Päätöksen tekijä vastaa, että tieto päätöksestä ja sen sisällöstä tulee tarpeellisessa laajuudessa henkilökunnan ja opettajakunnan tietoon.

Työnjako ja vastuut

Lukion erityisopettaja	• Tiedottaa opiskelijoille ja huoltajille helposti saavutettavasta oppimisen tuesta, erityisopetuksesta ja tukitoimiin liittyvistä oikeuksista. • Arvioi uusien opiskelijoiden tukitoimien tarvetta muun muassa lukemisen ja kirjoittamisen seulatestillä, matematiikan seulatestillä sekä yhdessä toisten toimijoiden kanssa siirtotietojen perusteella. • Tutustuu alkaviin opiskelijoihin, tarkkailee opintojen käynnistymistä ja pyrkii ehkäisemään vaikeuksien kasaantumista käynnistämällä tukitoimia heti tuen tarpeen ilmetessä • Suunnittelee oppimisen tukea yhdessä opiskelijan kanssa ja tekee yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa. • Konsultoi muita opettajia ottamaan huomioon opiskelijoiden tuen tarpeita. • Huolehtii yhteistoiminnallisesti ryhmänohjaajan ja opinto-ohjaajan kanssa siitä, että opiskelijalla on tieto mahdollisuudesta saada tukitoimet kirjattua HOPSiin ja selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen. • Suunnittelee erityisopetuksen päätöksen jälkeiset tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa (tarvittaessa mukana myös aineenopettajat ja opinto-ohjaajat). • Antaa erityisopettajan antamaa opetusta, tukea ja ohjausta osana oppimisen tukea. • Auttaa opiskeluun liittyvissä vaikeuksissa (esim. lukivaikeus, ajanhallinta, keskittymisen tukikeinot, motivaatio). • Ohjaa opiskelijaa löytämään hänelle sopivia työskentelytapoja. • Voi ohjata opiskelijaa kurssitöiden ja tehtävien tekemisessä yhteistyössä aineenopettajan kanssa, esim. työparityö. • Arvioi erityispedagogisten tukitoimien vaikuttavuutta opintojen kuluessa ja tarvittaessa vahvistaa tai vähentää niitä. • Seuraa opintokertymää ja suoritustasoa ja samalla arvioi oppimisen tuen riittävyyttä yhdessä muiden toimijoiden kanssa (PSR).
Ryhmänohjaaja	• Luo opiskelijaan toimivan vuorovaikutussuhteen ja ylläpitää sitä. • Toimii opiskelijaryhmänsä lähiohjaajana. • Seuraa opiskelijoidensa poissaoloja, vajaita suorituksia ja opintojen edistymistä. • Poissaoloja havaitessaan ottaa herkästi yhteyttä opiskelijaan. • Huolen herätessä ○ keskustelelee opiskelijan kanssa ○ konsultoi tarvittaessa opinto-ohjaajaa tai erityisopettajaa ○ ohjaa tai saattaa opiskelijan oppimisen tuen pariin, erityisopetukseen ja/tai opiskeluhuoltoon. • Haastattelee ohjattavansa. • Saa tietoonsa perusopetuksen siirtotietoja. • Osallistuu tukitoimien suunnitteluun opiskelijan, aineenopettajien, erityisopettajan ja opinto-ohjaajan kanssa. • On tarvittaessa yhteydessä alaikäisen opiskelijan huoltajaan tukitoimista. • Huolehtii yhteistoiminnallisesti erityisopettajan ja opinto-ohjaajan kanssa siitä, että opiskelijalla on tieto mahdollisuudesta saada tukitoimet kirjattua HOPSiin ja selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen. • Seuraa opintokertymää ja suoritustasoa ja samalla arvioi oppimisen tuen

	- riittävyttä yhdessä muiden toimijoiden kanssa (PSR). - Tiedottaa ryhmälleen oppimisen tuesta ja opiskelijoiden oikeuksista.
Opinto-ohjaaja	- Kertoo opinto-ohjauksen tunneilla alkaville opiskelijoille oppimisen tuesta ja opiskelijan oikeuksista. - Antaa yksilöllistä tukea ja ohjausta osana oppimisen tukea. - Arvioi ja säätelee opiskelijan kanssa opiskelijan työmäärää ja valintoja (mm. harvennettu työjärjestys, pidennetty opintosuunnitelma). - Suunnittelee tukitoimia yhdessä opiskelijan, aineenopettajien, erityisopettajien ja ryhmänohjaajan kanssa. Huolehtii yhteistoiminnallisesti ryhmänohjaajan ja erityisopettajan kanssa siitä, että opiskelijalla on tieto mahdollisuudesta saada tukitoimet kirjattua HOPSiin ja selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen. - Seuraa opintokertymää ja suoritustasoa ja samalla arvioi oppimisen tuen riittävyttä yhdessä muiden toimijoiden kanssa (PSR). - Tarvittaessa ohjaa opiskelijaa opiskeluhuoltoon.
Aineenopettaja	Antaa tukea opiskelijalle heti tuen tarpeiden ilmetessä. Tarjoaa tukiopetusta ehkäistäkseen vaikeuksien kasautumista sekä kirjaa antamansa tukitoimet Wilmaan. Kirjaa myös, jos opiskelija ei ota tarjottuja tukitoimia vastaan. - Ottaa vastaan edellisestä oppilaitoksesta tietoa liittyen tukitoimien tarpeen arviointiin. - Tiedottaa oppimisen tukitoimista ja ohjaa opiskelijoita tarvittaessa niiden pariin. - Perehtyy opettamansa opiskelijan oppimisen tuen suunnitelmaan ja ennakoi ennen opintojakson alkua sekä toteuttaa opintojakson aikana yksilölliset tukitarpeet - turvaa opiskelijalle mahdollisuuden tarvittaessa antaa erilaisia osaamisen näyttöjä - eriyttävät järjestelyt osaamisen osoittamisessa - opetuksen eriyttäminen - oppimistavoitteiden eriyttäminen: ydinsisällöt vs. laajempi osaaminen - monipuoliset opetusmenetelmät - Arvioi opiskelijan tuen tarvetta ja seuraa antamiensa tukitoimien riittävyttä ja tehoa. - Konsultoi lukion erityisopettajaa tuen tarpeissa. - Tekee yhteistyötä opiskelijan, ryhmänohjaajan, erityisopettajien ja opinto-ohjaajan kanssa oppimisen tuesta. - Tekee yhteistyötä myös muiden aineenopettajien kanssa tukitoimien järjestelyissä (esimerkiksi yhteisopettajuudessa). - Antaa oppimisen tukea myös erityisopetuksen päätöksen saaneille. - Kirjoittaa aineenopettajan lausunnon opiskelijan pyynnöstä YTL:lle.
Lukiokoutsi (tuore ylioppilas)	- Hallitsee ajantasaisesti lukion oppimäärän, sähköiset työtavat ja ohjelmistot, opiskelumenetelmät, ylioppilaskokeiden vaatimukset ja lukion toimintakulttuurin. - Tekee yhteistyötä erityisopettajien, opinto-ohjaajien ja aineenopettajien kanssa ja osallistuu tukitoimien toteutukseen. - Antaa opiskelijalle suunniteltua yksilöllistä tukea opiskelutehtävien parissa.

	• Ohjaa ja tukee opiskelijoita oppitunneilla. • Ohjaa tuki- ja rästityöpajoissa aineenopettajan työparina. • Antaa lähiohjausta opiskelijalle ja on yhteydessä muihin toimijoihin lisätuen järjestämiseksi. • Seuraa opiskelijoiden edistymistä ja oppimisen tukitoimien toteutusta ja jakaa havaintojaan muille koulun ammattilaisille tarpeen mukaan. • Ohjaa tarvittaessa säännölliseen koulunkäyntiin ja antaa tukea opiskelumenetelmiin. • Toimii tärkeänä linkkinä opiskelijoiden, opettajien ja muun henkilökunnan välillä sekä opiskelijoiden oppimisen ja hyvinvoinnin tukemisessa.
Terveystenhoitaja, kuraattori, koulupsykologi (opiskeluhoollon henkilöstö)	• Tekevät tarvittaessa yhteistyötä opettajien kanssa opiskelijan oppimisvaikeuksien todentamiseksi. • Tekevät tarvittaessa yhteistyötä opettajien kanssa, kun opiskelijalla on päätös erityisopetuksesta. • Tukevat opiskelijan oppimista ja hyvinvointia tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä. • Antavat opiskelijan tarpeen mukaan myös oppimisen tukea ja ohjausta (esim. ajanhallinta, opiskelutekniikat, hyvinvointitaidot). • Ottavat opiskelijan luvalla herkästi yhteyttä opettajiin oppimisen tukitoimien käynnistämiseksi tai muokkaamiseksi. • Kirjoittavat tarvittavat lausunnot ylioppilaskokeiden erityisjärjestelyjen hakemiseksi. • Kuraattori tai terveystenhoitaja ohjaa opiskelijaa tarvittaessa hakemaan vammaispalvelulain tai muun lain mukaisia avustajapalveluita, erityisiä apuvälineitä ja muita palveluita.
Rehtori	• Vastaa ylioppilaskokeiden erityisjärjestelyiden toteuttamisesta. • Vastaa ylioppilaskokeiden erityisjärjestelyjen hakemisesta ja lähettää opiskelijan kanssa hakemukset. • Tiedottaa lukuvuositedotteissa oppimisen tukitoimista ja niihin liittyvistä oikeuksista. • Vastaanottaa perusopetuksen päättyessä voimassa olevan oppimisen tukea tai erityisopetusta koskevan hallintopäätöksen ja huolehtii, että sen perusteella lukio selvittää hakijan tai uuden opiskelijan erityisopetuksen tarpeen. • Tekee myönteisen tai kielteisen hallintopäätöksen opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta 1) kun erityisopetuksen tarve ilmenee tai 2) perustuen alaikäisen opiskelijan huoltajan tai laillisen edustajan pyyntöön tai tahdonilmaisuun. • Kuulee opiskelijaa ja alaikäisen opiskelijan huoltajaa tai laillista edustajaa ennen päätöksen tekemistä. • Tiedottaa kaikkia asianosaisia hallinnollisesta päätöksestä ja sen sisällöstä. • Tekee erityisopetuksen lakkauttamisesta hallintopäätöksen, mikäli tuen tarvetta ei enää ole. • Vastaa lukiossaan oppimisen tuen uudistuksen toimeenpanosta ja toimintakulttuurin muutoksesta. • Vastaa oppimisen tuen ja erityisopetuksen järjestämisestä valtakunnallisten perusteiden ja lukiolain mukaisesti.

Opiskelija	• Opiskelijan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä asiallisesti (Lukiolaki 30 §). • Opiskelijan toivotaan itse kertovan aineenopettajille, erityisopettajille tai opinto-ohjaajille sellaisista oppimisen vaikeuksistaan, jotka eivät välttämättä tule muutoin esille. • Ilmaisee tahtonsa oppimisen tuen kirjaamiseen henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaansa. • Opiskelijalla on velvollisuus osallistua opetukseen, jollei hänen poissaololleen ole perusteltua syytä (Lukiolaki 30 §). • Opintoihin kuuluu lisäksi niiden tavoitteiden ja sisällön kannalta tarpeellinen ja opiskelijan kannalta kohtuullinen määrä opiskelijan omatoimista työskentelyä. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2019 11 §).
Huoltaja	• Ottaa aktiivisesti yhteyttä kouluun, mikäli kotona huomaa huolenaiheita nuoren koulunkäynnissä tai opintojen edistymisessä. • Huoltajan toivotaan kertovan aineenopettajille, erityisopettajille tai opinto-ohjaajille sellaisista oppimisen vaikeuksista, jotka eivät välttämättä tule muutoin esille. • Selvittää opiskelijan poissaolot. • Huolehtii siitä, että oppivelvollinen suorittaa oppivelvollisuuden (OPVL 9§). • Seuraa koulun tiedotteita ja pyrkii osallistumaan huoltajieniltoihin.